

МАТЕРІАЛИ
ДВАДЦЯТЬ ТРЕТЬОЇ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

АКТУАЛЬНІ
ДОСЛІДЖЕННЯ
В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Одеса
17 травня 2024 року

Україна Польща Литва Румунія
Чехія Швейцарія Еквадор

Ukraine Poland Lithuania Romania Czech
Switzerland Ecuador

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Одеська політехніка»
Навчально-науковий інститут гуманітарних наук
Кафедра психології та соціальної роботи

Співорганізатори:

Гуманітарно-економічна академія в Лодзі (Польща)
Литовський університет наук про здоров'я (Литва)
Університет Сучави (Румунія)
Західно-чеський університет (Чехія)
Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України
Головне управління праці та соціального захисту населення
Одеської обласної державної адміністрації
Громадська організація «Асоціація професійних Консультантів і
Супервізорів»

**МАТЕРІАЛИ
ДВАДЦЯТЬ ТРЕТЬОЇ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ
СФЕРІ»**

17 ТРАВНЯ 2024 РОКУ

Одеса
2024

УДК 316.472+159.923](058)
А43

Редакційна колегія:

Головний редактор: Корнешук В. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка»

Члени редакційної колегії:

Алмонайтене Юнона Сильвія, доктор соціальних наук, доцент кафедри психології здоров'я Литовського університету наук про здоров'я (Каунас, Литва)

Ширвінскене Гедре, доктор соціальних наук, доцент, завідувач кафедри психології здоров'я Литовського університету наук про здоров'я (Каунас, Литва)

Климанська Л. Д., доктор політичних наук, професор кафедри соціології та соціальної роботи Національного університету «Львівська політехніка»

Колот С. О., кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка»

Пивоварчик І. М., кандидат психологічних наук, доцент, супервізор, психолог Приватного закладу «Одеський ліцей «ВЄДА»»

Пупцев А. Є., кандидат педагогічних наук, доцент, професор Департаменту гуманітарних наук і мистецтв Європейського гуманітарного університету (Вільнюс, Литва)

Романовська Л. І., доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки Хмельницького національного університету

Тодорцева Ю. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка»

Федірчик Т. Д., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету педагогіки, психології та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Рецензенти:

Кравченко О. О., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Кононенко О. І., доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної психології Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова

А43 Актуальні дослідження в соціальній сфері : матеріали двадцять третьої міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 17 травня 2024 р.) / гол. ред. В. В. Корнешук. – Одеса: ФОП Бондаренко М. О., 2024. – 206 с.

У збірнику опубліковані матеріали українських та зарубіжних авторів, які висвітлюють проблеми психології, соціальної роботи, кадрового менеджменту та професійної підготовки фахівців.

УДК 316.472+159.923](058)

© Національний університет «Одеська політехніка»,
кафедра психології та соціальної роботи, 2024 р.

3. СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА ТА ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Лазарєва А. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	83
Психологічне консультування громадян, які знаходяться в складних життєвих обставинах	
Лазоренко Т. М., Шевельова О. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	85
Реабілітація процесу пам'яті у військових з ПТСР наслідками мінно-вибухової травми	
Лазоренко Т. М., Злобін Ю. Г. (<i>Одеса, Україна</i>)	87
Профілактика суїцидальних дій у військовослужбовців	
Ковальчук Т. О., Хозраткулова І. А. (<i>Одеса, Україна</i>)	90
Психосоціальна підтримка українських біженців під час війни	
Хозраткулова І. А., Дерменева О. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	92
Well-being в процесі психологічної реабілітації	
Сеніч А. Л., Гузенко В. А. (<i>Одеса, Україна</i>)	94
Гештальт-терапія у роботі з тривожністю	
Соболь-Хоменко С. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	96
Допомога в подоланні стресу дітям підліткового віку	
Соколова О. Ю. (<i>Одеса, Україна</i>)	98
Арттерапевтична робота з тривожними жінками під час воєнних дій в Україні	
Прокопчук Н. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	100
Робота з дитячими страхами в гештальт-підході	
Мосасєв Ю. В. (<i>Запоріжжя, Україна</i>)	101
Особливості надання психосоціальної допомоги ветеранам та членам їх родин в рамках центрів ветеранського розвитку	
Гончарова Н. О., Харченко А. С. (<i>Полтава, Україна</i>)	103
Проблеми консультування психологічної травми внаслідок сімейного насильства	
Цуркан І. А. (<i>Одеса, Україна</i>)	105
Особливості соціальної допомоги вимушеним переселенцям з України під час війни (на прикладі європейських країн)	
Лисенко О. М., Суханова М. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	107
Роль ігротерапії у психокорекції дітей	

4. СУЧАСНА ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Попов О. А. (<i>Чернівці, Україна</i>)	110
Литовський досвід здійснення соціальної роботи в сільській місцевості	
Бобровнік В. Л. (<i>Рівне, Україна</i>)	112
Соціальна робота з багатодітними сім'ями як пріоритетний напрямок соціальної допомоги	

Основний напрямок роботи зі страхом у рамках гештальт-підходу завжди включає у себе усвідомлення об'єкту страху, розглядання його, пошук почуттів до об'єкту страху. Бажано творчо переробити конфлікт та побачити різні шляхи його вирішення. Необхідно дати можливість звільнитися від напруження, адекватно висловити свої почуття, не витісняючи їх. Ефективним є проживання почуттів та емоцій, переживань, які не були виражені та завершені у минулому. Важливо створити довірливу атмосферу для встановлення контакту з дитиною, безпечні умови для експериментування, підтримати процес контактування з середовищем, допомогти дитині в асиміляції отриманого досвіду і надати для цього достатню кількість часу та простору. Також це необхідні захисні дії перед лицем страху, підтримання активності дитини щодо того, щоб себе захистити. Адже активність дитини у проживанні свого страху – це профілактика ПТСР у майбутньому.

ЛІТЕРАТУРА // REFERENCES

Windows on our children. Oaklander Violet – Publisher: Gestalt Journal Press. 1978. – 348 p.

Мосаєв Ю. В. (*Запоріжжя, Україна*)

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ВETERANAM ТА ЧЛЕНAM ЇХ РОДИН В РАМКАХ ЦЕНТРІВ ВETERANСЬКОГО РОЗВИТКУ

У тезах обґрунтовано особливості надання психосоціальної допомоги ветеранам та членам їх родин. В рамках тез розглядаються локації центрів ветеранського розвитку. У тезах обґрунтовано технології проведення психологічних тренінгів для ветеранів та членів їх родин.

Mosaiev Yu. (*Zaporizhia, Ukraine*)

FEATURES OF PROVIDING PSYCHOSOCIAL ASSISTANCE TO VETERANS AND MEMBERS OF THEIR FAMILIES WITHIN VETERAN DEVELOPMENT CENTERS

The theses substantiate the specifics of providing psychosocial assistance to veterans and their family members. As part of theses, the locations of veteran development centers are considered. The thesis substantiates the technology of psychological training for veterans and their family members.

Проблема надання психосоціальної допомоги ветеранам та їх родинам важлива і потребує серйозного уваги. Ветерани, які повертаються з війни, можуть зіткнутися з різними психологічними та соціальними проблемами, такими як посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), депресія, важкості в адаптації до цивільного життя, проблеми з зайнятістю та соціальною інтеграцією. Всі зазначені проблеми є актуальними для сучасних українських ветеранів. Зазначена проблема актуалізувалась ще на початку 2014 року, коли в Україні почалась АТО, що згодом вже отримала назву ООС. Слід

зазначити, що сьогодні вже зрозуміло, що період організації системи з надання психосоціальної допомоги військовим та ветеранам була провалена через відсутність досвіду, актуалізації в громадському просторі та професійній спільноті, що призвело до неможливості розгортання та акумуляції ресурсів.

Надання психосоціальної допомоги включає в себе доступ до психотерапії, консультування психологів та психіатрів, групові сесії підтримки, програми реабілітації та навчання навичкам копінгу. Крім того, важливо забезпечити доступ до соціальної підтримки, включаючи допомогу в знаходженні житла, отриманні медичної допомоги, навчанні та зайнятості. Надання психосоціальної допомоги є актуальним процесом в рамках реінтеграції ветеранів до умов цивільного життя та від його ефективності залежить успішність самого процесу реінтеграції.

Надання психосоціальної допомоги ветеранам є важливим в контексті їх соціальної реінтеграції. Зазначений процес є комплексним і передбачає роботу з родиною ветерана. Також важливо враховувати потреби родин ветеранів, які також можуть відчувати стрес через досвід війни свого члена сім'ї. Програми підтримки для родин ветеранів можуть включати консультування, психосоціальну допомогу, навчання навичкам спілкування та підтримки одне одного. Тому робота з родиною ветерана передбачає надання членам його родини психосоціальної допомоги. Специфіка зазначеної допомоги відрізняється від тієї, що отримують ветерани, але вона також має свою специфіку і в рамках неї робиться акцент на допомогу у віднайденні взаємодії з ветераном та розвантаження для дружин ветеранів та соціальна анімація для дітей ветеранів. Крім того, можуть надаватися психосоціальні послуги ветерану разом з членами його родини. Зазвичай така допомога спрямована на соціальне згуртування та може передбачати ретрити.

Важливою частиною надання психосоціальної допомоги ветеранам та членам їх родин є створення інфраструктури та акумуляції ресурсів для надання цільової та ефективної допомоги, а також збільшення свідомості громадськості про потреби ветеранів та їх родин. На нашу думку акумуляція ресурсів в цьому напрямку можлива за рахунок створення центрів ветеранського розвитку. Однією з таких моделей є функціонуючий центр в Запоріжжі на базі КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР. Зазначений центр надає психосоціальну допомогу ветеранам за принципом «рівний-рівному» [1]. За цим принципом для ветеранів проводяться тренінги за програмою американського ветерана Jeremy P. Crosby [2]. Зазначена програма рекомендована ветеранською програмою Міжнародною організацією у справах міграції (МОМ). Пройшовши зазначені курси ветерани зможуть проводити заняття для своїх побратимів. Паралельно з тренінгами для ветеранів в центрі проводяться заняття з біосугестивної терапії для членів ветеранських родин та заняття з соціальної анімації для їх родин.

ЛІТЕРАТУРА // REFERENCES

1. Горанін В. Ю. Концепція «peer-to-peer» як різновид ефективної фасилітації «ветеран – ветерану» в навчальному процесі. *Третій рівень освіти в Україні: становлення та тенденції : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції*, 17–19 листопада 2023 р., с. Світязь Шацького району Волинської області. Львів: Торунь Liha-Pres, 2023. С. 12-16.
  2. Jeremy P. Crosby. *The Civilian Life Field Manual. How to Adjust to the Civilian World after Military Service*. Dog Ear Publishing. Indianapolis. 2010. 76 p.
-

Гончарова Н. О., Харченко А. С. (Полтава, Україна)

**ПРОБЛЕМИ КОНСУЛЬТУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТРАВМИ
ВНАСЛІДОК СІМЕЙНОГО НАСИЛЬСТВА**

У тезах обґрунтовано необхідність вивчення феномена насильства, з'ясуванні причин виникнення та динаміки протікання насильницьких інцидентів, а також підбору під час консультативної взаємодії адекватних засобів профілактики, попередження та протидії насильницьким проявам. Звертається увага на те, що свідома та ефективна протидія сімейному насильству, вибір відповідних стратегій поведінки є запорукою усунення психологічних травм та збереження психічного здоров'я особистості. Характеризуються психологічні особливості збереження та зміцнення психічного здоров'я особистості у сімейній взаємодії, здатність співвідносити власні внутрішні ресурси та запобігати виникненню психологічних травм.

Goncharova N., Kharchenko A. (Poltava, Ukraine)

**PROBLEMS OF CONSULTING PSYCHOLOGICAL TRAUMA AS A
RESULT OF DOMESTIC VIOLENCE**

The thesis substantiates the need to study the phenomenon of violence, find out the causes of the occurrence and dynamics of violent incidents, as well as the selection during consultative interaction of adequate means of prevention, prevention and countermeasures against violent manifestations. Attention is drawn to the fact that conscious and effective counteraction to family violence, the choice of appropriate behavioral strategies are the key to eliminating psychological injuries and preserving the mental health of the individual. The psychological features of preserving and strengthening the mental health of the individual in family interaction, the ability to correlate one's own internal resources and prevent the occurrence of psychological injuries are characterized.

Насильство є однією з найбільш розповсюджених форм порушення прав людини. Зазвичай, найбільше страждають від насильства жінки, діти та люди похилого віку. Найпоширенішим і найбільш складним для протидії є домашнє насильство. Насильство в сім'ї притаманне для багатьох держав,